ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

21. června 2007 *

Ve spojených věcech C-231/06 až C-233/06,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutími cour du travail de Bruxelles (Belgie) ze dne 10. května 2006, došlými Soudnímu dvoru dne 22. května 2006, v řízeních

Office national des pensions

proti

Emilienne Jonkman (C-231/06),

Hélène Vercheval (C-232/06)

a

Noëlle Permesaen (C-233/06)

proti

Office national des pensions,

* Jednací jazyk: francouzština.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, R. Schintgen, A. Borg Barthet, M. Ilešič (zpravodaj) a E. Levits, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 1. března 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za E. Jonkman, H. Vercheval a N. Permesaen J. Heynderickxem, avocat,

— za Office national des pensions R. Dupontem a M. Willemetem, avocats,

— za italskou vládu I. M. Bragugliou jako zmocněncem, ve spolupráci s W. Ferrantem, avvocato dello Stato,

— za Komisi Evropských společenství G. Rozetem a M. van Beekem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 29. března 2007,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (Úř. věst. 1979, L 6, s. 24).

2 Tyto žádosti byly podány v rámci sporů mezi E. Jonkman, H. Vercheval a N. Permesaen na straně jedné a Office national des pensions (dále jen „ONP") na straně druhé.

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

3 Emilienne Jonkman, Hélène Vercheval a Noëlle Permesaen, které předtím pracovaly jako palubní průvodčí v Sabena SA, belgické akciové společnosti pro leteckou přepravu, podaly žádost o starobní důchod jakožto členky civilních leteckých posádek. Tyto žádosti podaly v letech 1992, 1995 a 1996, aby uplatnily své nároky na důchod ode dne 1. března 1993, respektive ode dne 1. července 1996 a 1. února 1997.

4 ONP jim přiznal důchod. Emilienne Jonkman, Hélène Vercheval a Noëlle Permesaen nicméně napadly rozhodnutí ONP před tribunal du travail de Bruxelles, pokud jde

o první jmenovanou, a před tribunal du travail de Nivelles, pokud jde o zbývající dvě jmenované, a uplatňovaly, že výpočet jejich důchodů se zakládá na diskriminačních ustanoveních a že mají nárok na důchod vypočítaný podle stejných pravidel, jaká se použijí na palubní průvodčí mužského pohlaví.

5 Konkrétněji z porovnání potvrzení o výpočtu důchodu dotyčných osob vyplynulo, že částky platů, které byly zohledněny ze strany ONP, byly v období od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1980 u palubních průvodčích ženského pohlaví podstatně nižší než u palubních průvodčích mužského pohlaví, přestože jejich základní platy byly stejné.

6 Toto se vysvětlovalo rozdílem v zacházení mezi jednak palubními průvodčími ženského pohlaví a jednak ostatními členy palubního personálu během výše uvedeného období. Královskou vyhláškou ze dne 10. ledna 1964, kterou se stanoví příspěvky určené na financování starobního a pozůstalostního důchodu členů civilních leteckých posádek, jakož i podmínky jejich vyplácení (*Moniteur belge* ze dne 17. ledna 1964, s. 464), která vstoupila v platnost dne 1. ledna 1964, byl zaveden zvláštní systém starobního důchodu pro členy civilních leteckých posádek, z něhož však byly vyloučeny palubní průvodčí ženského pohlaví. Ty nadále podléhaly všeobecnému systému starobního důchodu zaměstnanců, který se vyznačoval započítáváním menší části mzdy, než byla část, která byla základem pro výpočet ve zvláštním systému civilních leteckých posádek, a to jak při odvádění příspěvků, tak i při výpočtu důchodu.

7 Důvod pro vyloučení palubních průvodčích ženského pohlaví z tohoto zvláštního důchodového systému spočíval v tom, že v dané době nemohly po dosažení věku čtyřiceti let pokračovat ve své profesní dráze jakožto členky leteckých posádek. Nemohly tedy završit úplnou profesní dráhu. Z těchto důvodu rozhodlo Belgické království nezahrnout je do zvláštního systému.

8 Problematika profesní dráhy ve společnosti Sabena SA a důchodového systému palubních průvodčích ženského pohlaví byla předmětem několika sporů před belgickými soudy, z nichž některé byly rozhodnuty na základě rozsudku vydaného Soudním dvorem na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce (rozsudky ze dne 25. května 1971, Defrenne, 80/70, Recueil, s. 445; ze dne 8. dubna 1976, Defrenne, 43/75, Recueil, s. 455, a ze dne 15. června 1978, Defrenne, 149/77, Recueil, s. 1365). Královskou vyhláškou ze dne 27. června 1980, kterou se mění královská vyhláška ze dne 3. listopadu 1969 a kterou se stanoví zvláštní pravidla pro vznik nároku na důchod členů civilních leteckých posádek a zvláštní podmínky uplatnění královské vyhlášky č. 50 ze dne 24. října 1967 o starobním a pozůstalostním důchodu zaměstnaných osob (*Moniteur belge* ze dne 23. srpna 1980, s. 9700), která vstoupila v platnost dne 1. ledna 1981, byly palubní průvodčí ženského pohlaví konečně začleněny do zvláštního systému pro členy civilních leteckých posádek. Belgický zákonodárce následně královskou vyhláškou ze dne 28. března 1984 s týmž názvem jako předchozí královská vyhláška (*Moniteur belge* ze dne 3. dubna 1984, s. 4100) zavedl úpravu ve prospěch palubních průvodčích ženského pohlaví za období od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1980. Jelikož tato královská vyhláška byla zrušena rozsudkem Conseil d'État ze dne 7. září 1987, byla dne 25. června 1997 přijata nová královská vyhláška se stejným názvem (*Moniteur belge* ze dne 31. července 1997, s. 19635, dále jen „královská vyhláška ze dne 25. června 1997"), jež měla napravit rozdílné zacházení s palubními průvodčími ženského a mužského pohlaví během období od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1980.

9 Podle královské vyhlášky ze dne 25. června 1997 mají palubní průvodčí ženského pohlaví, které vykonávaly toto povolání v době od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1980, do budoucna nárok na důchod vypočítaný podle stejných podmínek, jaké se uplatní na palubní průvodčí mužského pohlaví, pod podmínkou jednorázové úhrady vyrovnávacích příspěvků, zvýšených o úrok v roční sazbě 10 %. Tyto vyrovnávací příspěvky jsou v zásadě tvořeny rozdílem mezi příspěvky uhrazenými palubními průvodčími ženského pohlaví během období od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1980 a vyššími příspěvky uhrazenými palubními průvodčími mužského pohlaví během stejného období.

10 E. Jonkman, H. Vercheval a N. Permesaen se domnívají, že úprava stanovená v královské vyhlášce ze dne 25. června 1997 neumožňuje vyloučit veškerou diskriminaci mezi palubními průvodčími ženského a mužského pohlaví.

11 Rozsudky ze dne 17. listopadu 1997 a ze dne 9. ledna 1998, vydanými tribunal du travail de Bruxelles, respektive tribunal du travail de Nivelles, bylo vyhověno žalobám E. Jonkman a H. Vercheval z důvodu, že způsob výpočtu jejich důchodů je diskriminační.

12 V případě N. Permesaen vyhověl tribunal du travail de Nivelles rozsudkem ze dne 26. prosince 2003 částečně argumentům ONP. Konstatoval, že přiznání stejného důchodu jako důchodu pracovníků mužského pohlaví za podmínky uhrazení příspěvků, které měly být uhrazeny, pokud by pracovnice spadala do tohoto důchodového systému během své profesní dráhy, nepředstavuje diskriminaci. Za diskriminační naopak označil úroky v roční sazbě 10 %.

13 ONP podal proti rozsudkům ze dne 17. listopadu 1997 a ze dne 9. ledna 1998 odvolání u cour du travail de Bruxelles. Témuž soudu bylo předloženo odvolání N. Permesaen proti rozsudku ze dne 26. prosince 2003.

14 Cour du travail de Bruxelles se domnívá, že praktické podmínky kompenzačního systému zavedeného královskou vyhláškou ze dne 25. června 1997 mohou být diskriminační. V tomto ohledu poznamenává, že jednorázová úhrada velmi vysoké peněžní částky představuje pro osobu v důchodu nezanedbatelnou překážku. Cour de travail poukazuje rovněž na daňový aspekt tohoto systému úpravy v tom smyslu, že příspěvky byly v dané době pro palubní průvodčí mužského pohlaví odečitatelné z daní, což neplatí v případě palubních průvodčích ženského pohlaví. Nakonec podotýká, že sazba uplatněných úroků je vyšší než zákonná sazba úroků z prodlení a kompenzačních úroků, jakož i bankovní úrok.

15 Cour du travail de Bruxelles se domnívá, že řešení sporů v původním řízení závisí na výkladu směrnice 79/7. Rozhodl se tedy přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být směrnice 79/7 vykládána tak, že dovoluje členskému státu přijmout právní úpravu, jejímž účelem je umožnit původně diskriminované kategorii osob určitého pohlaví účast na důchodovém systému použitelném na kategorii osob opačného pohlaví za podmínky zpětné úhrady příspěvků (jednorázová úhrada velmi vysoké peněžní částky), které jsou na základě právních předpisů platných v tomto státě pro posledně uvedenou kategorii osob promlčeny?

Musí být směrnice 79/7 v případě kladné odpovědi vykládána tak, že členský stát musí přizpůsobit tomuto ustanovení právní předpisy, které jsou s ní v rozporu, jakmile rozsudek Soudního dvora Evropských společenství konstatuje tento konflikt norem a přinejmenším během promlčecí lhůty, která se uplatní na pohledávku příspěvků vyplývající z přijetí této právní úpravy?

2) Musí být směrnice 79/7 vykládána tak, že dovoluje členskému státu přijmout právní úpravu, jejímž účelem je umožnit původně diskriminované kategorii osob určitého pohlaví účast na důchodovém systému použitelném na kategorii osob opačného pohlaví za podmínky úhrady vysokých úroků z prodlení, které jsou na základě právních předpisů platných v tomto státě pro posledně uvedenou kategorii osob promlčeny?

Musí být směrnice 79/7 v případě kladné odpovědi vykládána tak, že členský stát musí přizpůsobit tomuto ustanovení právní předpisy, které jsou s ním v rozporu, jakmile rozsudek Soudního dvora Evropských společenství konstatuje tento konflikt norem a přinejmenším během promlčecí lhůty, která se uplatní na úroky z prodlení vyplývající z přijetí této právní úpravy?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

16 Je namístě bez dalšího konstatovat, že účastníci původního řízení nezpochybňují skutečnost, že původní vyloučení palubních průvodčích ženského pohlaví ze zvláštního důchodového systému členů civilních leteckých posádek bylo diskriminační.

17 Krom toho je třeba poznamenat, že čl. 141 odst. 1 a 2 ES týkající se zásady stejné odměny pro muže a ženy se v projednávaném případě neuplatní, neboť uvedený článek se použije pouze na profesní důchodové systémy, a nikoliv na zákonné důchodové systémy (výše uvedený rozsudek ze dne 25. května 1971, Defrenne v. Belgie, body 10 až 13; rozsudky ze dne 6. října 1993, Ten Oever, C-109/91, Recueil, s. I-4879, bod 9, a ze dne 21. července 2005, Vergani, C-207/04, Sb. rozh. s. I-7453, body 22 a 23).

18 Předkládající soud tedy správně položil své otázky s ohledem na směrnici 79/7, která se uplatní na právní režimy v oblasti sociálního zabezpečení včetně zákonných důchodových systémů (rozsudek ze dne 1. července 1993, van Cant, C-154/92, Recueil, s. I-3811, body 10 a 11).

19 Článek 4 odst. 1 této směrnice zakazuje „jakoukoli diskriminaci na základě pohlaví [...], zejména pokud jde o: oblast působnosti systémů a podmínek přístupu k nim [...], povinnost přispívat [a] výpočet výše příspěvků [jakož i] výpočet dávek". Tohoto ustanovení se mohou procesní subjekty před vnitrostátními soudy dovolávat s tím cílem, aby se nepoužila vnitrostátní právní úprava, která s ním není v souladu (rozsudky ze dne 13. prosince 1989, Ruzius-Wilbrink, C-102/88, Recueil, s. 4311, bod 19, a ze dne 27. října 1993, van Gemert-Derks, C-337/91, Recueil, s. I-5435, bod 31).

K požadavku úhrady vyrovnávacích příspěvků

20 Podstatou první části otázek předkládajícího soudu je, zda směrnice 79/7 brání tomu, aby členský stát, pokud přijímá právní úpravu, jejímž účelem je umožnit původně diskriminovaným osobám určitého pohlaví účast na důchodovém systému použitelném na osoby opačného pohlaví, podmínil toto jejich přistoupení do důchodového systému jednorázovou úhradou vyrovnávacích příspěvků, tvořených rozdílem mezi příspěvky uhrazenými původně diskriminovanými osobami během období, ve kterém docházelo k diskriminaci, a vyššími příspěvky uhrazenými jinou kategorií osob během stejného období, a zvýšených o úroky v roční sazbě 10 %.

21 Z vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že účastníci původního řízení, Komise Evropských společenství a italská vláda zastávají názor, že hlavní podmínka, které podléhají palubní průvodčí ženského pohlaví podle královské vyhlášky ze dne 25. června 1997, pro to, aby byla jejich profesní činnost v období od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1980 zohledněna stejně jako profesní činnost palubních průvodčích mužského pohlaví, tj. uhrazení částky představující rozdíl mezi příspěvky, které zaplatily v průběhu uvedeného období, a vyššími příspěvky, uhrazenými během stejného období palubními průvodčími mužského pohlaví, není sama o sobě diskriminační.

22 Toto hledisko je správné. Jak již Soudní dvůr rozhodl v rámci sporů týkajících se profesních důchodových systémů, skutečnost, že se pracovník může zpětně domáhat vstupu do takového systému, mu neumožňuje vyhnout se úhradě příspěvků, které se vztahují na dotyčnou dobu členství (rozsudky ze dne 28. září 1994, Fisscher, C-128/93, Recueil, s. I-4583, bod 37; ze dne 24. října 1996, Dietz, C-435/93, Recueil, s. I-5223, bod 34, a ze dne 16. května 2000, Preston a další, C-78/98, Recueil, s. I-3201, bod 39).

23 V případě, kdy došlo k diskriminaci, musí totiž obnovení rovného zacházení uvést diskriminovaného pracovníka do stejného postavení, jako je postavení pracovníků opačného pohlaví. V důsledku toho se uvedený pracovník nemůže domáhat, zejména z finančního hlediska, příznivějšího zacházení, než jaké by měl, pokud by byl řádným členem (výše uvedené rozsudky Fisscher, body 35 a 36, jakož i Preston a další, bod 38).

24 Je třeba konstatovat, že tuto judikaturu lze uplatnit analogicky v případě členství v zákonném důchodovém systému. Z toho vyplývá, že členský stát, pokud přijímá právní úpravu, jejímž účelem je umožnit původně diskriminovaným osobám určitého pohlaví účast na důchodovém systému použitelném na kategorii osob opačného pohlaví, se může rozhodnout obnovit rovné zacházení tím, že bude požadovat uhrazení částky představující rozdíl mezi příspěvky uhrazenými původně diskriminovanými osobami během období, ve kterém docházelo k diskriminaci, a vyššími příspěvky uhrazenými jinou kategorií osob během stejného období. Skutečnost, že závazky této druhé kategorie osob spočívající v úhradě těchto příspěvků byly mezitím promlčeny, nemůže zabránit výše uvedenému vyrovnání, avšak za podmínky, jak uvedla generální advokátka v bodě 70 svého stanoviska, že podobná promlčecí lhůta bude stanovena pro nové členy.

25 Aby se předešlo jakékoliv pozdější opačné diskriminaci, mohou být mimoto vyrovnávací příspěvky zvýšeny o úroky za účelem vyrovnání znehodnocení měny. Jak uvedla generální advokátka v bodě 38 svého stanoviska a s výhradou formulovanou v jeho bodě 39, takové zvýšení zaručuje, že příspěvky uhrazené novými členy nebudou ve skutečnosti nižší než příspěvky uhrazené zaměstnanci, kteří jsou členy od zavedení důchodového systému.

26 Z důvodů uvedených generální advokátkou v bodech 64 a 65 jejího stanoviska se výše uvedené úvahy omezují pouze na případ, že by vyrovnání nároků na důchod mělo své účinky od okamžiku nástupu do důchodu. Vyrovnání poskytované osobám, které jsou již v důchodu, vyžadující uhrazení částky představující rozdíl mezi jimi

původně uhrazenými příspěvky během období, ve kterém docházelo k diskriminaci, a vyššími příspěvky uhrazenými jinou kategorií osob během stejného období, odstraňuje nerovné zacházení pouze tehdy, pokud vede ke stejnému výpočtu nároku na důchod za celé trvání důchodu každé z dotčených osob.

27 Z výše uvedeného vyplývá, že směrnice 79/7 nebrání tomu, aby členský stát, pokud přijímá právní úpravu, jejímž účelem je umožnit původně diskriminovaným osobám určitého pohlaví, aby se po celou dobu svého důchodu účastnily důchodového systému použitelného na osoby opačného pohlaví, podmínil toto jejich přistoupení do důchodového systému jednorázovou úhradou vyrovnávacích příspěvků, tvořených rozdílem mezi příspěvky uhrazenými původně diskriminovanými osobami během období, ve kterém docházelo k diskriminaci, a vyššími příspěvky uhrazenými jinou kategorií osob během stejného období, a zvýšených o úroky vyrovnávající znehodnocení měny.

K podmínkám úhrady vyrovnávacích příspěvků

28 Pokud jde o otázku předkládajícího soudu, zda členský stát může požadovat, aby byla provedena jednorázová úhrada vyrovnávacích příspěvků, zvýšená o úrok v roční sazbě 10 %, je třeba poznamenat, že jakékoliv opatření přijaté členským státem za účelem dosažení souladu s právními předpisy Společenství, jako je zásada rovného zacházení pro muže a ženy, musí být efektivní (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Fisscher, bod 31, a Preston a další, body 40 až 42; rozsudky ze dne 20. března 2003, Kutz-Bauer, C-187/00, Recueil, s. I-2741, bod 57, a ze dne 4. července 2006, Adeneler a další, C-212/04, Sb. rozh. s. I-6057, bod 95). V důsledku toho příslušelo belgickému zákonodárci, aby při přijetí královské vyhlášky ze dne 25. června 1997, uvádějící palubní průvodčí ženského pohlaví do stejného postavení jako palubní průvodčí pohlaví mužského, stanovil podmínky vyrovnání tak, aby nebylo prakticky nemožné nebo nadměrně obtížné.

29 Z vyjádření přednesených před Soudním dvorem však vyplývá, že s ohledem na dlouhé období diskriminace, které trvalo od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1980, a vzhledem k tomu, že od konce tohoto období do přijetí královské vyhlášky ze dne 25. června 1997 zavádějící vyrovnání (1981 až 1997) uplynulo mnoho let, představují vyrovnávací příspěvky mimořádně vysokou částku. Jak uvedla generální advokátka v bodě 49 svého stanoviska, tato částka by dokonce mohla převýšit roční důchod osob, kterým je vyrovnání navrhováno. Jak zdůraznily E. Jonkman, H. Vercheval a N. Permesaen, aniž by jim v tomto bodě ONP odporoval, jednorázová úhrada takové částky se může ukázat jako nemožná nebo může vyžadovat půjčku od finanční instituce, která zase vyžaduje úhradu úroků.

30 Krom toho z královské vyhlášky ze dne 25. června 1997 vyplývá, že tato vyhláška ve výjimečných případech, které v projednávaném případě nelze uplatnit, upravuje rozložení úhrady vyrovnávacích příspěvků ve formě ročních splátek.

31 Vzhledem k výše uvedeným okolnostem je namístě mít za to, že v důsledku povinnosti jednorázově uhradit vyrovnávací příspěvky uložené dotyčným osobám bylo vyrovnání nároků na důchod palubních průvodčích ženského pohlaví nadměrně obtížné.

32 Co se týče úroku s roční sazbou 10 %, účastníci původního řízení, Komise a italská vláda prohlásili nebo připustili, že tato sazba je značně vysoká. ONP, který byl na toto téma na jednání dotazován, nemohl uvést důvod úrokové sazby překračující míru inflace, která byla stanovena královskou vyhláškou ze dne 25. června 1997.

33 Každopádně je nesporné, že v důsledku stanovení sazby úroku přesahující sazbu potřebnou k vyrovnání znehodnocení měny jsou příspěvky uhrazené novými členy

ve skutečnosti vyšší než příspěvky uhrazené pracovníky, kteří jsou členy důchodového systému od jeho zavedení. Místo aby tato úroková sazba uvedla palubní průvodčí ženského pohlaví do stejného postavení, jaké mají palubní průvodčí mužského pohlaví, přispěla k pokračování nerovného zacházení s palubními průvodčími ženského pohlaví.

34 Předkládajícímu soudu, který má jako jediný úplné znalosti o vnitrostátním právu, nicméně přísluší určit, v jakém rozsahu může úrok v roční sazbě 10 %, uvedený v královské vyhlášce ze dne 25. června 1997, zahrnovat procento úroku směřující k vyrovnání znehodnocení měny.

35 Ze všech těchto úvah vyplývá, že směrnice 79/7 brání tomu, aby členský stát, pokud přijímá právní úpravu, jejímž účelem je umožnit původně diskriminovaným osobám určitého pohlaví účast na důchodovém systému použitelném na osoby opačného pohlaví, vyžadoval, aby úhrada vyrovnávacích příspěvků byla navýšena o jiné úroky, než jsou úroky za účelem vyrovnání znehodnocení měny. Tato směrnice rovněž brání požadavku, aby se uvedená úhrada provedla jednorázově, pokud tato podmínka činí stanovené vyrovnání prakticky nemožným nebo nadměrně obtížným. Tak je tomu například tehdy, pokud částka, která má být uhrazena, převyšuje roční důchod dotyčné osoby.

K povinnostem členského státu vyplývajícím z rozsudku vydaného na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

36 Podstatou druhé části otázek předkládajícího soudu, chápaných v kontextu původních sporů, je, zda je členský stát povinen přizpůsobit svou právní úpravu v návaznosti na rozsudek vydaný Soudním dvorem na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, ze kterého vyplývá neslučitelnost uvedené právní úpravy s právem Společenství.

37 V tomto ohledu je třeba připomenout, že na základě zásady loajální spolupráce stanovené článkem 10 ES jsou členské státy povinny odstranit protiprávní důsledky porušení práva Společenství (rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Wells, C-201/02, Recueil, s. I-723, bod 64 a uvedená judikatura).

38 V návaznosti na rozsudek vydaný na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, ze kterého vyplývá neslučitelnost vnitrostátních právních předpisů s právem Společenství, tudíž orgánům dotčeného členského státu přísluší přijmout obecná i zvláštní opatření k zajištění dodržování práva Společenství na jeho území (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Wells, body 64 a 65, jakož i rozsudek ze dne 25. března 2004, Azienda Agricola Giorgio, Giovanni et Luciano Visentin a další, C-495/00, Recueil, s. I-2993, bod 39). Uvedené orgány, byť si zachovávají výběr opatření, která je třeba přijmout, musejí zejména dbát na to, aby bylo vnitrostátní právo co nejdříve v souladu s právem Společenství a aby byla zajištěna plná účinnost práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství.

39 Krom toho, jak již Soudní dvůr opakovaně rozhodl v případech diskriminací v rozporu s právem Společenství, dokud nebyly přijaty žádné předpisy na obnovení rovného zacházení, lze zásadu rovnosti zaručit pouze tím, že osobám patřícím do znevýhodněné kategorie jsou přiznány stejné výhody, jako jsou ty výhody, jaké využívají osoby patřící do zvýhodněné kategorie. V takovém případě je vnitrostátní soud povinen nepoužít jakékoli diskriminační vnitrostátní ustanovení, aniž by předtím byl povinen žádat o jeho zrušení zákonodárce či na něj musel čekat, a na příslušníky znevýhodněné skupiny uplatnit stejný režim, jaký využívají osoby jiné kategorie (rozsudky ze dne 28. září 1994, Avdel Systems, C-408/92, Recueil, s. I-4435, body 16 a 17; ze dne 12. prosince 2002, Rodríguez Caballero, C-442/00, Recueil, s. I-11915, body 42 a 43, a ze dne 7. září 2006, Cordero Alonso, C-81/05, Sb. rozh. s. I-7569, body 45 a 46).

40 Členský stát je mimoto povinen nahradit škodu způsobenou jednotlivcům porušením práva Společenství. V případě, že jsou podmínky takové povinnosti splněny, přísluší vnitrostátnímu soudu vyvodit z této zásady důsledky (viz zejména rozsudky ze dne 22. dubna 1997, Sutton, C-66/95, Recueil, s. I-2163, bod 35, a ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, Recueil, s. I-10239, body 51 a 52).

41 S ohledem na výše uvedené je na druhou část předběžných otázek třeba odpovědět, že v návaznosti na rozsudek vydaný na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, ze kterého vyplývá neslučitelnost vnitrostátních právních předpisů s právem Společenství, přísluší orgánům dotyčného členského státu přijmout obecná i zvláštní opatření k zajištění dodržování práva Společenství a dbát zejména na to, aby bylo vnitrostátní právo co nejdříve v souladu s právem Společenství a aby byla zajištěna plná účinnost práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství. Jestliže byla konstatována diskriminace v rozporu s právem Společenství a dokud nebyla přijata opatření na obnovení rovného zacházení, je vnitrostátní soud povinen nepoužít jakékoli diskriminační vnitrostátní ustanovení, aniž by předtím byl povinen žádat o jeho zrušení zákonodárce či na něj musel čekat, a na příslušníky znevýhodněné skupiny uplatnit stejný režim, jaký využívají osoby jiné kategorie.

K nákladům řízení

42 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení, v případě, že členský stát přijme právní úpravu, jejímž účelem je umožnit původně diskriminovaným osobám určitého pohlaví, aby se po celou dobu svého důchodu účastnily důchodového systému použitelného na osoby opačného pohlaví,**

— **nebrání tomu, aby uvedený členský stát podmínil takové přistoupení do důchodového systému jednorázovou úhradou vyrovnávacích příspěvků, tvořených rozdílem mezi příspěvky uhrazenými původně diskriminovanými osobami během období, ve kterém docházelo k diskriminaci, a vyššími příspěvky uhrazenými jinou kategorií osob během stejného období, a zvýšených o úroky vyrovnávající znehodnocení měny,**

— **naopak brání tomu, aby uvedený členský stát požadoval, aby uvedená úhrada vyrovnávacích příspěvků byla navýšena o jiné úroky, než jsou úroky za účelem vyrovnání znehodnocení měny,**

— **brání rovněž požadavku, aby se tato úhrada provedla jednorázově, pokud tato podmínka činí stanovené vyrovnání nemožným či příliš obtížným. Tak je tomu například tehdy, pokud částka, která má být uhrazena, převyšuje roční důchod dotyčné osoby.**

2) **V návaznosti na rozsudek vydaný na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, ze kterého vyplývá neslučitelnost vnitrostátních právních předpisů s právem Společenství, přísluší orgánům dotčeného členského státu přijmout obecná i zvláštní opatření k zajištění dodržování práva Společenství a dbát zejména na to, aby bylo vnitrostátní právo co nejdříve v souladu s právem Společenství a aby byla zajištěna plná účinnost práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství.**

Jestliže byla konstatována diskriminace v rozporu s právem Společenství a dokud nebyla přijata opatření na obnovení rovného zacházení, je vnitrostátní soud povinen nepoužít jakékoli diskriminační vnitrostátní ustanovení, aniž by předtím byl povinen žádat o jeho zrušení zákonodárce či na něj musel čekat, a na příslušníky znevýhodněné skupiny uplatnit stejný režim, jaký využívají osoby jiné kategorie.

Podpisy.